

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 715/2016-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti MARKÍZA-SLOVAKIA, spol. s r. o., Bratislavská 1/a, Bratislava-Záhorská Bystrica, zastúpenej Advokátskou kanceláriou DEDÁK & Partners, s. r. o., Mlynské nivy 45, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Pavol Blahušiak, vo veci namietaného porušenia jej základných práv zaručených čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 Co 31/2011-254 z 18. decembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti MARKÍZA-SLOVAKIA, spol. s r. o., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. mája 2014 faxom a 6. mája 2014 poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti MARKÍZA-SLOVAKIA, spol. s r. o., Bratislavská 1/a, Bratislava-Záhorská Bystrica (ďalej len

„sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou DEDÁK & Partners, s. r. o., Mlynské nivy 45, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Pavol Blahušiak, vo veci namietaného porušenia jej základných práv zaručených čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Co 31/2011-254 z 18. decembra 2013.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«Sťažovateľ ako vysielateľ na základe licencie v zmysle zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii odvysielal v televíznej programovej službe televízia Markíza v relácii Paľba nasledovné dve reportáže:

1) Dňa 1. 10. 2007 s názvom „Korist' z konkurzu“ (ďalej len „reportáž 1“)

2) Dňa 18. 5. 2009 s názvom „Korist' z konkurzu 2“ (ďalej len „reportáž 2“) ďalej spolu len „reportáže“.

Dňa 30. 12. 2008 podal [REDAKOVANÉ]... (ďalej aj „žalobca“) zastúpený [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]... na Okresný súd Trebišov proti sťažovateľovi návrh na ochranu osobnosti (ďalej aj „návrh“), ktorým sa z dôvodu odvysielania reportáží pôvodne domáhal odvysielania ospravedlnenia v televízii Markíza, relácii Paľba a náhrady nemajetkovej ujmy 2 milióny Sk. V priebehu konania zmenil petit žaloby, morálne zadosťučinenie už nežiadal a výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy navýšil na 99.582 eur. Zmenu petitu Okresný súd Trebišov pripustil.

Okresný súd Trebišov (ďalej len „prvostupňový súd“) rozsudkom zo dňa 22. 9. 2010 sp. zn. 11 C/210/2008 (ďalej aj „prvostupňový rozsudok“) uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 9.958 eur a náhradu trov konania 1.609,96 eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Proti prvostupňovému rozsudku podali odvolanie sťažovateľ aj žalobca, o ktorých rozhodoval Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“). Ten rozsudkom zo dňa 18. 12. 2013, č. k. 1 Co/31/2011-254 (ďalej len „konečný rozsudok“) prvostupňový rozsudok potvrdil vo vyhovujúcom výroku. Zároveň zrušil rozsudok v zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie...»

V nadväznosti na to sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu č. k. 1 Co 31/2011-254 z 18. decembra 2013 podľa čl. 127 ústavy sťažnosť, v ktorej uvádza, že:
„... sa domnieva, že jeho ústavné právo na súdnu ochranu bolo porušené, nakoľko odvolací súd porušil jeho právo na spravodlivý proces pretože:

- III.1 súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil,*
- III.2 súd sa nevysporiadal s obranou sťažovateľa,*
- III.3 v konaní nerozhodovali nestranní sudcovia...“*

Podľa sťažovateľky sa *«Súd... (krajský súd, pozn.) v odôvodnení konečného rozsudku dostatočne nevysporiadal s argumentmi a dôkazmi predloženými v konaní a z odôvodnenia odvolacieho rozsudku nie je zrejmé odôvodnenie jeho právneho názoru...*

Sťažovateľ má za to, že odôvodnenie konečného rozsudku je nedostatočné a zmätočné a to z nasledovných dôvodov:

- právne závery odvolacieho súdu sú v extrémnom nesúlade s jeho skutkovými zisteniami,*
- právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú,*
- odôvodnenie konečného rozsudku obsahuje len všeobecné súhrnné závery bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto závery vyvedené...*

Krajský súd sa v celom svojom rozsudku žiadnym spôsobom nezamýšľal a neskúmal pravdivosť informácií uvedených v reportážach o konkurze spoločnosti [REDAKOVANÉ] a účasti žalobcu v ňom. Dokonca nepovažoval za potrebné tieto údajné difamačné výroky identifikovať. Ide pritom o skutočnosti, ktoré sú pre rozhodnutie súdu kľúčové. V odôvodnení konečného rozsudku sa súd len obmedzil na mnohokrát opakovanú konštatáciu, že reportáže „vyvolali dojem“..., alebo že „možno to vyvodiť z kontextu“, či „z obsahu relácií vyplýva“... . Odvolací súd tak sťažovateľovi odňal možnosť právne aj fakticky argumentovať a polemizovať s jeho závermi, ktoré sú len všeobecné, vágne, a neobsahujú žiadne faktické skutočnosti, ktoré by sa dali vyvrátiť.

V prípade ak reportáže neobsahovali žiadne nepravdivé informácie a divákov vecne, verne a pravdivo informovali o konkurze [REDAKOVANÉ] nemôže byť sťažovateľovi na ujmu, ak si diváci na základe objektívnych informácií o zainteresovaných účastníkoch

konkurzu vytvorili negatívny dojem. Odvolací súd však na uvedené neprihliadol a odvolanie sťažovateľa zamietol bez posúdenia skutkového stavu.

Odvolací súd v konečnom rozsudku vyčíta sťažovateľovi nasledovné zásahy do práv žalobcu:

i. žalobca bol vykreslený ako osoba, ktorú možno zaradiť pod termín konkurzná mafia...

ii. Žalobca patrí medzi ľudí, ktorí sa ukážkovo nabalili na pofidérnom konkurze

iii. Za pofidérnym konkurzom stojí žalobca, lebo sa mal stretnúť s p.

2. Nesprávne zistenia a závery odvolacieho súdu

Sťažovateľ ďalej považuje viaceré závery odvolacieho súdu za nesprávne a v rozpore s vykonaným dokazovaním...

Uvedené tvrdí odvolací súd na s. 11 konečného rozsudku. Ide o absolútne nesprávny záver, čo potvrdzuje skutočnosť, že presne na jar roku 2007 podala ako neúspešný záujemca o nehnuteľnosti podnet Generálnej prokuratúry na podanie mimoriadneho dovolania. Toto mimoriadne dovolanie bolo podané dňa 14. 8. 2007 a bolo mu vyhovené aj vďaka nálezu ústavného súdu z 12. 5. 2011, sp. zn. IV. ÚS 265/09-45. Rozhodnutie o predaji majetku spoločnosti tak bol spochybnený a o legálnosti tohto prevodu nie je doteraz právoplatne rozhodnuté...

Dané tvrdenie zo str. 11 konečného rozsudku je v príkrom rozpore s realitou, keď konkurzné konanie úpadcu vedené na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 3 K 257/1999 nebolo ukončené doteraz. Predaj nehnuteľností v konkurze prebehol v auguste 2006, a nie v júni 2006. Odvolací súd je zároveň konkurzným súdom v tejto veci a táto skutočnosť mu je veľmi dobre známa. Absolútne nesprávnym záverom o skončení konkurzu sa odvolací súd snaží odôvodniť svoj názor, že stretnutie a žalobcu na jar 2007 nemohlo ovplyvniť predaj majetku, ktorý prebehol v roku 2006...

Z práva na spravodlivý proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozsudok ESLP vo veci Krasko proti Švajčiarsku, 1993).».

Podľa sťažovateľky sa «*Odvolací súd... v konečnom rozsudku relevantným spôsobom nevenoval argumentácii sťažovateľa prezentovanými v jeho odvolaní a v priebehu odvolacieho konania takisto neuviedol, prečo týmto argumentom nevyhovel. Uvedeným postupom tak zaťažil odvolacie konanie a samotný konečný rozsudok takým závažným spôsobom, že tým došlo k porušeniu práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie...*

V konaní nerozhodovali nestranní sudcovia...

Ako vyplýva z obsahu súdneho spisu vedeného na prvostupňovom súde pod sp. zn. 11 C/210/2008, väčšina jeho sudcov, vrátane zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ], ktorá neskôr vydala prvostupňový rozsudok, sa pre osobnú známosť so žalobcom resp. jeho strýkom – predsedom Krajského súdu v Košiciach cítili zaujatí a žiadali sa vylúčiť z rozhodovania. Z vyjadrenia sudkyne [REDAKOVANÉ] z 14. 1. 2009 dokonca vyplýva, že spolu s [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vykonávala prax justičného čakateľa na Okresnom súde Trebišov. Strýko žalobcu teda na prvostupňovom súde dlhodobo pôsobil a jeho osobné väzby na sudcov tohto súdu je nesporné...

Z vyjadrenia sudcov Krajského súdu v Košiciach vyplýva, že až 15 z nich namietli v tomto konaní svoju zaujatosť, pričom viacerí žalobcu osobne poznajú. Pozoruhodné je, že svoju zaujatosť konštatoval aj sudca [REDAKOVANÉ], ktorý však napokon vo veci rozhodoval ako člen senátu, ktorý vyniesol konečný rozsudok...

Vyššie uvedené skutočnosti nasvedčujú tomu, že je možné mať pochybnosť o nezaujatosti (podľa terminológie súdov Slovenskej republiky „objektívnej nestrannosti“) konajúcich sudcov Krajského súdu v Košiciach...».

Sťažovateľka ďalej namieta, „že odvolací súd v konečnom rozsudku neosvedčil splnenie podmienok pre obmedzenie slobody prejavu a jeho rozhodnutie je v tom smere arbitrárne a z ústavného hľadiska neudržateľné. Odvolací súd mal svojim rozhodnutím nájsť a zadefinovať rovnováhu, primeranosť medzi právom podľa čl. 26 ústavy, ústavne konformnými možnosťami jeho obmedzenia a právom vyplývajúcim z čl. 19 ústavy. Odvolací súd však v konečnom rozhodnutí bez zjavného dôvodu, ústavne nesúladným spôsobom prioritizoval právo na zachovanie osobnej cti a na ochranu mena žalobcu pred

právom sťažovateľa na slobodu prejavu. Nekriticky tak prebral závery prvostupňového súdu a dostatočne sa nevysporiadal s teóriou proporcionality...“.

Zároveň je sťažovateľka toho názoru, „že žiadna z odvysielaných reportáží nepredstavuje neoprávnený zásah do práv žalobcu. Je možné, že došlo k zásahu do práv žalobcu, avšak odvysielané skutočnosti a hodnotiace súdy boli podložené faktickými zisteniami. Išlo o kritické zhodnotenie priebehu konkurzného konania [REDAKOVANÉ] kde sa z majetku úpadcu s hodnotou vysoko na 3,5 milióna eur má vyplatiť jeho veriteľom cca. 12 000 eur.

Aj keď mohli byť uvádzané tvrdenia pre žalobcu nepríjemné, nevybočili svojím obsahom a formou z rámca primeranej, vecnej a konkrétnej kritiky. Úloha žalobcu v kauze [REDAKOVANÉ] je nepochybná, priestor na vyjadrenie v reportážach však odmietol a prepojenie na [REDAKOVANÉ] aj v tomto súdnom konaní popieral...

Odvolačí súd zdôvodnil obmedzenie práva sťažovateľa na slobodu prejavu spôsobom, ktorý nemá oporu v právnom predpise a je dôsledkom nesprávnej aplikácie zákona je zásah do ústavných práv sťažovateľa.

Odvolačí súd tým, že potvrdil zákonnosť sankcie uloženej sťažovateľovi prvostupňovým súdom a priznal 9.958 eur, zasiahol bez zákonného podkladu do práva sťažovateľa vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, ako aj slobodne rozširovať idey a informácie v zmysle čl. 26 ods. 2 ústavy.

Súd tiež neprihliadol na špeciálne postavenie novinára, ako autora reportáží, ktorý má garantovanú zvýšenú mieru ochrany pri výkone žurnalistickej činnosti...“.

Sťažovateľka tiež namieta, že «Odvolačí súd nepovažoval priznanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 9.958 eur za primeranú a dostatočne vysokú. Na str. 11 konečného rozsudku tvrdí, že „moderná Európska judikatúra povinnosť dokazovať nemajetkovú ujmu už nevyžaduje a pomaly, ale isto ju opúšťa aj naša judikatúra (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 137/2008), lebo trendom sa stáva skutočnosť, že nemajetková ujma vzniká už samotným porušením, resp. zásahom do oblasti základných práv a slobôd každého človeka...“» a preto „považuje tento názor odvolacieho

súdu za excesívny a vybočujúci z judikatúry slovenských vrchných súdnych inšancií ako aj ESLP...

Takisto spomínaný prípad Danev proti Bulharsku vychádza z úplne iného skutkového stavu...

Na rozdiel od daného prípadu ide v prípade žalobcu [REDAKOVANÉ] o odovysielanie dvoch reportáží, ktorých dôsledkom nebol obmedzený na osobnej slobode, ani v podnikaní, rodinnom či spoločenskom živote. Okrem jeho okruhu blízkych a spolupracujúcich osôb je pre slovenskú verejnosť absolútne neznámou osobou. Keďže v reportážach nebola zverejnená jeho podobizeň, nijako nebol obmedzený vo svojom osobnom živote a nemohol čeliť ani žiadnym negatívnym reakciám tretích osôb...

Závažnosť dôsledkov konečného rozsudku pre sťažovateľa preukazuje urgentný postup Okresného súdu Trebišov, ktorý okamžite po doručení konečného rozsudku nariadil pojednávanie na 27. 3. 2014, na ktorom v neprítomnosti odporcu aj jeho právneho zástupcu (ktorý súd informoval, že dochádza k zmene právneho zástupcu a preto ospravedlnil svoju neúčast') bez akéhokoľvek ďalšieho dokazovania rozhodol tak, že vyhovel žalobcovi v plnom rozsahu a priznal mu náhradu nemajetkovej ujmy 89.624 eur...“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva spoločnosti MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r. o. podľa článku 46 ods. 1 a 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 18. 12. 2013, č. k. 1 Co/31/2011-254 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave (správne má byť Krajského súdu v Košiciach, pozn.) zo dňa 18. 12. 2013, č. k. 1 Co/31/2011-254 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r. o. priznáva úhradu trov konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že súčasťou jej petitu bol aj návrh na zrušenie rozsudku krajského súdu č. k. 1 Co 31/2011-254 z 18. decembra 2013, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 C 210/2008-181 z 22. septembra 2010. Tento rozsudok však nebol konečným rozhodnutím definitívne uzatvárajúcim túto vec, ako uviedla sťažovateľka vo svojej sťažnosti, ale bol rozhodnutím, ktorým (ako to vyplýva aj z jeho znenia: „*vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie*“, „*opätovne rozhodnúť o výške nemajetkovej ujmy*“ a „*v novom rozhodnutí*“...) bola vec vrátená/postúpená na ďalšie konanie a rozhodnutie okresnému súdu. Konanie pred všeobecnými súdmi nebolo v čase doručenia sťažnosti sťažovateľky ústavnému súdu právoplatne skončené a sťažovateľke sa vytvoril (resp. sa znovuotvoril) priestor na využitie ďalších právnych prostriedkov na prípadnú ochranu jej práv v konaní pred všeobecnými súdmi. Sťažnosť sťažovateľky preto spĺňala dôvod na odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

Ústavný súd v informačnej kancelárii okresného súdu zistil, že konanie vedené pod sp. zn. 11 C 210/2008 bolo skončené v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 11 C 210/2008 z 27. marca 2014, ktorý nadobudol právoplatnosť 11. marca 2016 (v spojení s rozhodnutím krajského súdu č. k. 1 Co 653/2014-431 z 30. decembra 2015). Ústavný súd si vyžiadal rozsudok okresného súdu z 27. marca 2014 a rozsudok krajského súdu z 30. decembra 2015, ktoré mu okresný súd následne doručil 26. mája 2016. Z obsahu označených rozsudkov všeobecných súdov vyplýva, že sťažovateľka po vrátení veci okresnému súdu na ďalšie konanie mala možnosť podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie, ktorú aj využila,

pričom na jej odvolanie krajský súd rozsudkom z 30. decembra 2015 označený rozsudok okresného súdu potvrdil.

Ústavný súd ďalej zistil, že sťažovateľka podala 14. apríla 2016 proti rozsudku krajského súdu dovolanie a že súdny spis vo veci bol odoslaný Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Sťažovateľka po doručení sťažnosti neinformovala ústavný súd o ďalšom priebehu konania.

Uvedené skutočnosti považoval ústavný súd v danej procesnej situácii za rozhodujúce pre posúdenie sťažnosti. Ústavný súd za týchto okolností dospel k záveru, že nemá ústavne relevantný dôvod na to, aby prehodnocoval aj prípadne nesprávne právne závery krajského súdu a tieto následne podroboval korekcii vzhľadom na opísanú procesnú situáciu a štádium konania, v ktorom sa vec v čase predbežného prerokovania sťažnosti nachádzala.

Z uvedeného dôvodu preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2016